

RÖREFELSE

6•21

En tidning från RBU, Riksförbundet för
Rörelsehindrade Barn & Ungdomar

RBU:

Johan tar över
som ordförande

Inkludering:

IT-branschen
en väg till jobb

tema:

**Barnens
röst**

**I afton
dans!**

Skulle du vilja ...

- ... ha en vardag som är mer än den är idag?
- ... skapa nya kontakter och träffa nya vänner att umgås med?
- ... laga god mat tillsammans med andra?
- ... åka på utflykter och ha ett extra tv-rum att hänga i?
- ... ha någon att träna tillsammans med eller bara ha någon att ta en promenad med?

Som kund hos oss på Din Förlängda Arm erbjuds du mer än bara assistans. Vi erbjuder dig en möjlighet att leva som andra.

Vi brinner inte bara för att skapa kvalitativ assistans utan också för att skapa mer värden i din vardag.

Med oss som
assistanssamordnare
blir livet roligare

Vill du ha mer?

Med personlig assistans kan du också ha det så här

RIKSTÄCKANDE ANORDNARE · BARN OCH VUXNA · EVENEMANG · DIGITAL TIDRAPPORTERING OCH JOURNALFÖRING I COORDINARE

4 MARIA HAR ORDET

6 TEMA:
BARNENS RÖST

- Tre unga röster
- Bris: Vi tar fighten
- Unicef: Barnen i fokus
- Kyrkan: Lyssna till barnen

18 LET 'S DANCE!

Dans på hjul i Göteborg

21 DIGITAL TRÄFFPUNKT

22 JOHNNIE KROSSAR
GLASTAKET

Hittade jobb i IT-branschen

24 NOTERAT

27 PROFILEN

28 ORDEN GER STYRKA

Lena skriver om sonen

32 FRÅGA JURISTEN

33 RBU INFORMERAR

34 KALENDARIUM

16

16 NY ORDFÖRANDE I RBU
Möt Johan Klinthammar

Tanke-
väckande
lyssning

Ibland har jag musik i lurarna, ibland radio. Under en lång höstpromenad blev en delvis uppskakande dokumentär min följeslagare. Den handlade om hur barnaga förbjöds, en lag som kom 1979.

Sverige var först i världen med att förbjuda alla former av barnaga. Bra så, men det var ingen enkel resa fram till beslut. Lagens tillskyndare mötte hårt motstånd. "Inte ska väl samhället lägga sig i hur familjerna lever sina liv, och förresten är det här en fin gammal svensk sed," fick Birgitta Dahl, då riksdagsledamot och senare minister, höra när hon kämpade för ett förbud.

Men förändringens vindar blåste barnens väg. Kanske blev en tragisk händelse där en treårig flicka slogs ihjäl av sin styvfar droppen även för lagens mest ihärdiga motståndare.

Det finns många fler milstolpar i synen på barn och barns rättigheter. Vid årsskiftet är det två år sedan barnkonventionen blev svensk lag. Hur stor betydelsen blir återstår att se. Läs vårt tema så får du veta mer!

Rörelse innehåller som alltid en blandad kompot läsnings. Som ett reportage från Göteborg där det dansas rullstolsdans igen, efter långt och tråkigt pandemiuppehåll. Jag var på plats tillsammans med fotograf Sören Håkanlind. Vi fick uppleva massor av musik och svängiga rörelser, häng med du också!

Margaretha Holmqvist
Redaktör

**God jul
och gott nytt år
alla läsare!**

Sluta aldrig vara aktivist!

FOTO: JOHAN KLINTHAMMAR

Kanske är jag lite naiv. Jag tänker nästan alltid "Hur svårt kan det vara?". När jag tillträdde som RBU:s förbundsordförande i maj 2015 var det lite nervöst, det ska erkännas. Jag skulle ta över efter en mycket älskad ledare, Agnetha Vikenger, som suttit på posten länge. Hur skulle det gå?

En sak stod klar: jag skulle bli en helt annan sorts ordförande. Intressepolitisk kamp, rallarsvingar i media mot korkade politiska beslut, hårda tag i retoriken – det var mer jag. Redan då var det tydligt att rätten till personlig assistans för både barn och vuxna var starkt hotad och värre skulle det bli med regleringsbrevet till Försäkringskassan inför 2016 om att spara i assistansen och LSS-utredningen som skulle hitta ytterligare besparingar. Det såg verkligen mörkt ut. Men då krävde vi i RBU nödstopp för indragna assistansbeslut och slopade besparingskrav i LSS-utredningen. Vi lyckades med båda i och med att tvåårsomprövningarna stoppades och besparingskraven lyftes bort från utredningen. Vi lovade också att försöka göra rätten till personlig assistans till en valfråga 2018. Och även det lyckades, tvärtemot vad många trodde. Både Socialdemokraterna och Moderaterna tvingades till slut bekänna färg i assistansfrågan.

Efter det har andning och sondmatning blivit grundläggande behov som kan ge rätt till personlig assistans, även det något som RBU har drivit fram. Nu finns en färdig utredning som föreslår klara förbättringar när det

gäller det som kallas normalt föräldraansvar men som vi i RBU vet är allt annat än normalt. Att torka sin tioåring i baken efter ett toalettbesök är ett onormalt föräldraansvar och ingenting annat!

Det finns de som tycker att det här är min förtjänst. Till dem vill jag säga: tack, men det stämmer inte. Vi hade aldrig varit där vi är idag om inte ni, alla kämpande hjältar i RBU, hade funnits. Alla ni som accepterat att ta emot en journalist i era hem, som berättat er historia i media och fått människor därute att fatta hur illa det är ställt med välfärds-Sverige. Utan er hade det aldrig svidit så hårt som det har gjort på alla dem som inte berörs av LSS-haveriet. Utan er hade svenska folket aldrig förstätt och politikerna hade aldrig lyssnat. Ni är modiga som tusan!

Och det kommer att behövas framöver också. Kampen är inte över, faktum är att det kommer den aldrig att vara. Fortfarande är det alldeles för få som har assistans. Fortfarande fungerar inte skolan för många, rätt hjälpmedel uteblir, lekmiljöer är inte tillgängliga, bilstödet har pajat och så vidare, listan är lång.

Men nu måste kampen drivas utan mig. När ni läser detta har jag lämnat över ledarskapet till Johan Klinthammar. Ta väl vara på honom! Hör av er till honom på samma sätt som ni har gjort till mig. Peppa och kom med inspel. Och sluta aldrig vara aktivister!

Maria Persdotter

Tack alla RBU:are!

RÖRELSEHINDRADE BARN & UNGDOMAR

Rörelse ges ut av Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar.
Vår vision: Ett rättvist samhälle och ett utvecklande liv för barn och unga med rörelsehinder.

Post- och besöksadress:
Solna Torg 19, 171 45 Solna

Ansvarig utgivare: Maria Persdotter

Redaktör: Margaretha Holmqvist, 070-654 11 13

Kontakta redaktionen: E-post: rorelse@rbu.se

Hemsida: www.rbu.se

Rörelse finns också som webbtidning på rbu.se

Prenumeration: 294 kr (utland 399 kr)

Annonser: Bengtsson & Sundström Media

Tjärhovsgatan 32, 116 21 Stockholm

Tfn: 08-10 39 20

rorelse@bs-media.se

www.bs-media.se

Upplaga: 5 000 exemplar

Omslagsfoto: Sören Håkantilind

Grafisk form: Graffoto AB, 08-668 88 50

Tryck: Norra Skåne Offset AB

Den som tillsänder tidningen material anses medge digital lagring och publicering.

Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insänt material. För ej beställt material, text och bilder, ansvaras inte. Ange källan vid användning av material ur Rörelse.

Följ RBU och Rörelse i sociala medier.

Du som är med på Facebook kan "gilla" RBU där. Då får du nyheter från RBU och Rörelse i ditt flöde.

RBU finns även på twitter.

För alla olika och ovanligt unika

**Vårt engagemang är högt och vårt hjärta slår hårt för
alla som fungerar olika. De som gör unik skillnad.**

Att bli kund hos oss på Assistansexperten är enkelt. Vi börjar alltid med ett möte där du får berätta om din situation och dina önskemål och där du får veta lite mer om oss och vad vi kan hjälpa dig med. Ring oss redan idag på 010-222 13 00 eller läs mer på www.assistansexperten.se

ASSISTANS
EXPERTEN

Vid årsskiftet firar barnkonventionen två år som svensk lag. Barnen och ungdomars åsikter ges stor betydelse – men hur funkar det?

3 RÖSTER:

Alexander

– Att aldrig ge upp, det har betydelse, säger **Alexander Wijk** från Lerum.

Alexander Wijk är 16 år. Varje dag reser han från hemmet i Lerum till sin nya skola RH-gymnasiet i Angered i nordöstra delen av Göteborg.

Han avbryter psykologilektionen för en kort intervju med Rörelse.

Vi kommer snabbt in på Alexanders stora intresse, politik. Alexander håller hårt på att politiska beslut gör skillnad. Därför är det bra att engagera sig. Han är också van vid politiska samtal hemifrån, och det tror han har påverkat hur han ser på Sverige och omvärlden.

– Även om Sverige är ett att världens bästa länder att leva i så finns det mycket som kan bli bättre, säger han.

Han tänker bland annat på sjukvården.

Alexander tar som exempel hur han fick vänta tre år på en ryggoperation. Den långa väntetiden bidrog till att han vill vara med och förändra samhället.

– Jag kan tänka mig att bli politiker! säger han och berättar att han är medlem i SSU, socialdemokraternas ungdomsförbund.

För Alexander är det viktigt att säga vad han tycker och försöka påverka utvecklingen.

– Men skolan tar tid också, jag fokuserar mycket på den, tillägger han och återgår till lektionen, som bland annat tar upp marshmallowtestet om självkontroll. Går det att träna självkontroll genom att vänta med att äta en, mot löftet att då får du två senare?

MARGARETHA HOLMQVIST

”Jag kan tänka mig att bli politiker!”

A close-up portrait of a young man with brown hair tied in a bun, wearing black-rimmed glasses and a grey t-shirt with the word 'LONDON' printed on it. He is sitting in a black office chair against a bright yellow background. The lighting is soft and even.

ENGAGERAD. Alexander
Wijk från Lerum kan tänka
sig att bli politiker.
FOTO: SÖREN HÅKANLIND

tema: **Barnens röst**

EXPERT. Nikki Rask vet det mesta om barnkonventionen och om barnens rättigheter.

FOTO: PRIVAT

3 RÖSTER:

Nikki

– CP som ett skällsord gör mig ledsen, jag hatar det mycket! säger **Nikki Rask** från Vittsjö utanför Hässleholm.

14-åriga Nikki Rask går i åttan. Hon berättar att hennes favoritämne är samhällskunskap. Nikki drivs av att vara med och påverka där hon kan, bland annat som ledamot i barn- och ungdomshabiliteringens expertråd. Hon är påläst om barnkonventionen och medverkar i en film där hon berättar om konventionens betydelse och innehåll.

I skolan har Nikki fått möjlighet att själv hålla två lektioner om vad CP är. Om kunskap kan bekämpa fördomar och att de som använder "CP" som skällsord tänker om är det bra, resonerar hon. För även om lärarna säger till elever som skriker dumma saker är det ord som svider och gör ont. Det är viktigt att skolan inte blundar för orättvisor och att alla elever ska ha samma rättigheter.

– Den skola jag går i nu är bra. Om jag behöver stöd med något så får jag det, säger Nikki som berättar att tillgängligheten funkar bra i skolans lokaler.

Hon använder rullstol för längre sträckor. På senare tid har hon börjat vara ute mer på egen hand och konstaterar att det är så och så med tillgängligheten.

– Det är jobbigt att ta sig fram med el-rullstol i olika affärer nu när jag har börjat åka själv till stan. Det är ofta trångt och ibland har de en trappa upp utan ramp.

”Den skola jag går i nu är bra. Om jag behöver stöd med något så får jag det.”

**Jengla Omsorg -
Personlig assistans,
som du vill ha det!**

Jengla Omsorg grundades i personliga erfarenheter av att leva med assistans i hemmet. Ur dessa erfarenheter har vårt sätt att bedriva assistans vuxit. Vi arbetar nära våra uppdragsgivare! På Jengla omsorg tycker vi att det är viktigt att den som ansvarar för en assistans känner assistansanvändaren och dennes behov väl.

Vi har många kompetenta och duktiga medarbetare i ditt närområde. Med kontor i Malmö, Stenungsund, Stockholm, Borås och Säftele har vi en god tacksning som ger alla förutsättningar för en **god bemanning**.

Smarta lösningar för att hantera de administrativa delarna, så vi alla kan lägga fokus på hur vi kan hjälpas åt att göra assistansanvändarens vardag så bra som möjligt.

Ekonomisk transparens.

i vårt verksamhetsstöd har du som assistansanvändare eller företrädare full koll på ekonomin i assistansen, alltid.

Ett **juridiskt team** som kostnadsfritt hjälper dig som assistansanvändare hos Jengla Omsorg med ansökningar och överklaganden av olika slag.

Vi erbjuder ett **omfattande utbildningsprogram** för assistenter, både vad gäller generella som diagnos-specifika utbildningar. Vi ser assistansyrket som ett viktigt och ofta svårt yrke med krav på kontinuerlig utbildning och handledning.

Oavsett om du redan har assistans och tycker vårt sätt att arbeta verkar intressant eller om Ni funderar på eller skall ansöka är Ni välkomna att kontakta oss för ett förutsättningslöst möte.

040-12 12 11

assistans@jengla.se

jengla.se

”Jag får
bestämma
vilka kläder
jag vill ha
och jag gillar
stora tröjor.”

Christina, Siri, Zaga, och
Sören Liljebrand
i Sandviken. FOTO: PRIVAT

3 RÖSTER:

Siri

– Jag skulle vilja ha det som förut med en egen assistent i skolan, säger 13-åriga **Siri Liljebrand** i Sandviken.

Vi träffas en fredag eftermiddag för en intervju på zoom. Siri laddar med cola och choklad framför skärmen. Det är dags för ett samtal med henne och pappa Sören Liljebrand.

Idag har Siri haft prov om atomer och molekyler. Nu ska det bli skönt med helg och avkoppling. Skolan kan vara en utmaning emellanåt. Siri och Sören tycker båda att mycket har förändrats sedan hon i började sjua tidigare i höst.

Det händer att skolan fattar beslut som varken Siri eller hennes föräldrar förstår.

– Ibland på matten får jag bara vara med på genomgången, sedan får jag sitta i ett annat rum och jobba, berättar Siri som tycker att hon borde få mer inflytande under skoldagen.

Sören inflikar att Siri borde ha det stöd och de anpassningar hon behöver. Men familjen måste alltid kämpa för hennes rättigheter. Det var som att Siri kom som en överraskning för den nya skolan. Att mötas med ”vi har aldrig haft någon elev med CP-skada förut,” var inte precis välkommande.

Hemma hos familjen Liljebrand får Siri och hennes två år yngre syster Zaga bestämma mer ju äldre de blir. Systrarna får lära sig att kompromissa och komma överens, som att välja film varsin kväll. De får vara med och diskutera semesterplaner

och annat som familjen gör tillsammans.

Siri har nyligen fått sin första spruta mot covid-19 och att ta vaccinet var hennes eget beslut. Föräldrarna tycker att Siri är tillräckligt stor för att få bestämma över det som rör hälsan.

– **Jag ville ta** sprutan eftersom man inte vet vad som händer med covid och att det kanske kan komma nya restriktioner, säger hon.

Andra mer vardagliga saker får hon också bestämma.

– Jag får bestämma vilka kläder jag vill ha och jag gillar stora tröjor, berättar Siri som låter ganska nöjd när hon ska berätta om hur det fungerar hemma. Ett minus är att föräldrarna tycker att hon ska gå och lägga sig tidigare än vad hon själv vill.

Sören som är 46 år menar att det delvis är ett annat samhälle idag, jämfört med när han själv växte upp. Känslan är att skolan då hade mer resurser. Att samhället var öppnare, friare och utan de sociala medier som delvis styr tillvaron för dagens barn och ungdomar.

Siri Liljebrand vill ha mer att säga till om, både hemma och i skolan.

FOTO: PRIVAT

MARGARETHA HOLMQVIST

Bris: **Vi tar fighten**

Stärkta rättigheter. Samtidigt en oroande allmänpolitisk utveckling mot skärpta straff och hårdare tag. Läget för barn i Sverige är kluvet, säger Bris generalsekreterare **Magnus Jägerskog**.

Det är en jubilerande organisation Magnus Jägerskog företärder. Bris firar 50 år. Under halvsekle som gått har situationen för barn förbättrats på många sätt. Ta bara en sådan sak som själva orsaken till att Bris grundades. 1971 pågick en högljudd debatt kring äga, efter ett rättsfall där en pappa slagit ihjäl sin treåriga styvdotter.

– **Händelsen blev** startskottet till en rörelse där många kände ”vi måste göra mer”, säger han.

1979 kom lagen mot barnaga. Tio år senare var det dags för en annan milstolpe: FN:s barnkonvention. Lägg till det socialtjänstlagen. Och förändringen av skolan, där alla barn idag ska inkluderas.

Ja, den som vill kan med lätthet lista hållplatser längs vägen mot barns ökade rättigheter. Man kan också nämna demokratiutvecklingen som sådan. De stora frågorna om jämställdhet och alla människors förutsättning för att kunna delta i samhället har även kommit barn till godo.

Parallellt med framgångarna pågår samtidigt en samhällsutveckling som inte alltid gynnar barn, konstaterar Magnus Jägerskog. Som när det gäller förekomsten av våld.

Lagen mot äga må vara självklar. Det hindrar dock inte att våld är närvarande i många barns liv.

– De sista fem åren har vi sett

ett kraftigt ökat antal samtal om våld till Bris. Våldet gäller både hemmiljö och den utveckling som sker på gatorna. Vi har suttit i otaliga möten med beslutsfattare och påtalat

behovet av nationell samling. Det är positivt att arbetet nu kommit igång med en samlad nationell strategi. Bris har jobbat med våld mot barn i 50 år. Vi står kvar i den frågan, för det behövs.

Bilderna är också dubbel när det gäller situationen för barn och unga med funktionsnedsättning. Det finns en ökad medvetenhet och vilja till inkludering. Samtidigt är det stora utmaningar kvar, säger Magnus Jägerskog.

– Mer behöver göras för att stärka stödet till barn med funktionsnedsättning. Det pågår just nu ett arbete om stärkt

rätt till personlig assistans, vilket är en viktig pusselbit.

Det är snart två år sedan FN:s barnkonvention blev svensk lag. Några tendenser går att se redan nu, säger Magnus Jägerskog, framför allt en medvetenhet hos myndigheter om att barn har egna rättigheter och att det ska genomföras beslutsfattande som rör barn. Däremot har den inte

chatt, som har öppet dygnet runt och bemannas av sociologer. FN har tidigare kritiserat Sverige för att sakna officiell linje med dygnet runt. Sedan den 15 mars i år finns en sådan, som hanteras av Bris.

Behovet är stort; de senaste fem åren har antalet barn som stötts av Bris fördubblats.

– Fyra av tio samtal handlar om psykisk ohälsa. Det kan röra nedstämdhet, ångest, självskadebeteende och självmordstankar. En vanlig del är egna diagnoser, som man kanske har eller funderar över om man har.

Lika gynnsamt som Sveriges allmänna demokratiutveckling varit för barn och unga, lika oroande är delar av de allmänpolitiska tongångarna just nu, säger Magnus Jägerskog. Klimatet är polariserande och det pratas mycket om ”vi” och ”dom”, menar han.

– **Det talas också** mycket om hårdare tag och skärpta straff för unga. Det sker tyvärr på bekostnad av ett viktigt förebyggande arbete, ofta saknas ett förankrat barnperspektiv i debatten.

Det sociala utanförskapet växer, säger Magnus Jägerskog och konstaterar att flera av de frågor som Bris kämpade för på 70-talet nu kommer tillbaka.

– Man kan se på de femtio år som gått som att mycket har hänt. Man kan också se på de här åren som ett resultat av att många, däribland RBU och Bris, ställt sig upp och tagit fajten. Det är viktigt att vi fortsätter att göra det.

KRISTINA LINDH

TESTA ETT GRATIS MEDLEMSKAPSÅR!

GÄLLER DIG SOM ÄR

13 TILL 25 ÅR!

DET ÄR HÖG TID FÖR EN NY UNGDOMSGENERATION ATT TA PLATS
OCH HÅLLA LÅGAN LEVANDE. VI BEHÖVER ER REDAN I ÅR!

AKTIVERA DITT KOSTNADSFRIA MEDLEMSÅR SENAST DEN 24/12 2021
PÅ [UNGARORELSEHINDRADE.SE/BLI-MEDLEM](https://ungarorelsehindra.se/bli-medlem)

 FÖRBUNDET
UNGA RÖRELSEHINDRADE

Barnkonventionen

Lag- men sen då?

Karin Ödquist Drackner från Unicef svarar på några frågor om barnkonventionen.

Karin Ödquist Drackner, Unicef Sverige.

Hur kan barnkonventionen användas för att stärka rättigheterna för barn med funktionsnedsättning?

Barnkonventionen är en rättighetskatalog och gäller för alla barn. Alla barn har rätt att få sina rättigheter enligt barnkonventionen uppfyllda och respekterade oavsett kön, språk, religion, ursprung, funktionsnedsättning. Alla barn samma värde och lika rättigheter. Detta kallas för principen om icke-diskriminering som är en av de viktigaste artiklarna i barnkonventionen. (artikel 2). Andra grundprinciper i barnkonventionen handlar om rätten att komma till tals och uttrycka sin mening och få den respekterad (art 12), rätt till liv och utvecklas till sin fulla potential (art 6) samt att barnets bästa ska särskilt bedömas och beaktas vid alla beslut som gäller barn (art 3). Detta gäller alla barn självklart även barn med funktionsnedsättning!

Det finns även en särskild artikel i barnkonvention som handlar om barn med funktionsnedsättning (art 23) som trycker särskilt på att barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv samt att få hjälp att aktivt delta i samhället. Artikeln tar även upp rätten till det stöd och omvårdnad barn behöver för att kunna delta aktivt i samhället. Barns rätt till

individuell anpassning och stöd när det behövs. Stödet ska omfatta utbildning, hälso- och sjukvård, rehabilitering och habilitering, förberedelse för arbetslivet och möjligheter till rekreation och utveckling.

Många lagar och bestämmelser i Sverige reglerar rättigheter för barn med funktionsnedsättning. Utöver dessa finns det inte mindre än två internationella FN-konventioner som förstärker rättigheterna för dessa barn; barnkonventionen och konventionen för personer med funktionsnedsättning.

Barnkonventionen har blivit svensk lag – vad betyder det egentligen?

Barnkonventionen har varit gällande i Sverige sedan 1990 som en internationell FN-konvention (juridisk bindande som internationell rätt). Men sedan 1 januari 2020 har den också fått en annan juridisk status genom att ha blivit svensk lag. Detta innebär inga nya rättigheter för barn i Sverige men starkare rättigheter. Att barnkonventionen nu är svensk lag innebär att den har en starkare rättslig ställning och kan till exempel användas i domstol för att pröva barns rättigheter. Barnkonventionen som svensk lag innebär också att prövningar om barnets bästa (barnkonsekvensanalyser) får en större betydelse och be-

höver göras i alla myndighetsbeslut som berör barn.

Rättigheterna i barnkonventionen gäller nu på samma sätt som övriga lagar i Sverige och kan på så sätt förstärka barns rättigheter i olika specifika situationer. Vi ser att synen på barn som rättighetsbärare har förstärkts sedan barnkonventionen blev lag men det finns mycket kvar att göra, särskilt att lyfta fram de grupper av barn som är särskilt utsatta. Vi hoppas att vi kommer få fler vägledande beslut från domstolarna kring hur artiklarna i barnkonventionen ska tillämpas i Sverige.

Se även
Fråga juristen
sid 32

Läs mer:

Om barnkonventionen på UNICEF Sveriges hemsida:

<https://unicef.se/barnkonventionen>

samt om barnkonventionen som lag:

<https://unicef.se/rapporter-och-publikationer/vad-betyder-det-att-barnkonventionen-blir-svensk-lag>

Enligt Unicef stärker barnkonventionen synen på barn som rättighetsbärare.

FOTO: UNICEF

Svenska kyrkan:

Vi vill veta vad barnen vill

Barnrättsfrågor prioriteras i kyrkans arbete. Men att ta reda på vad barn och unga vill är lättare sagt än gjort.

– **Ofta gissar vi** oss till vad som är bra för barn, hur de tänker och vad de tycker. Det blir inte alltid, eller kanske sällan, rätt. Det säger Peter Ekman, handläggare för barnrättsfrågor på Svenska kyrkans kansli i Uppsala.

Kyrkan har en omfattande verksamhet för barn, allt från öppen förskola till fritidsaktiviteter och konfirmationsundervisning. Sedan 2013 har kyrkan arbetat med barnkonsekvensanalyser. Det innebär att beslut som fattas inom kyrkan ska ha med ett barnperspektiv som en del i underlagen. Helt enkelt att leva upp till detta är det inte i en organisation med 13 stift, runt 40 000 förtroendevalda och 20 000 anställda. Hur har det gått?

– Vi tar tag i det här tillsammans, vi är inte framme men har kommit en bit på väg och

genomfört massor av olika insatser, berättar Peter Ekman.

Ett exempel är hur barn i Botkyrka församling fick dokumentera trygghet och otrygghet i närmiljö med hjälp av metoden Snap and tell. Syftet var att barnen på ett snabbt och enkelt sätt skulle skildra sin vardag. ”På min skola finns det många som jag litar på” skriver ett barn till en bild på sin skola. ”Min trygga plats är mitt klassrum” skriver någon och tar en bild på skolbänken. För andra är skolan otrygg. Ett foto visar en stökig toalett. ”Det har hänt att jag blivit inlåst och det är äckligt eftersom det luktar kiss.” Gångtunnlar och gångvägar i bostadsområdet ska ge en tra-

fiksaker miljö men kan vara något som barnet undviker för att det är mörkt och ödsligt. Lika otrygg kan en villagata vara, speciellt på vintern när det är halt och bilar kör fort.

Frågor som rör kyrkans organisation och ekonomi är inte enkla att greppa. Men det faktum att kyrkan äger mycket skog kan leda vidare till samtal och reflektioner om skogens betydelse har för barnen. ”Det är ett ställe utan bilar och där man kan bygga en koja.”

Kyrkan arbetar också med hur kyrkomiljön ska vara välkomnande för barnen. Där kan barns och vuxnas intressen kollidera.

– Ur ett barns perspektiv kan det vara spännande att gå in en kyrka. Ett litet barn vill utforska, kanske springa och klättra. Det är helt naturligt men här är samspelet med de vuxna i kyrkan viktigt, säger Peter Ekman.

Med barnens perspektiv. Peter Ekman är handläggare för barnrättsfrågor på Svenska kyrkans kansli i Uppsala.

Inom kyrkan finns många byggnader och miljöer som inte är anpassade efter dagens krav på tillgänglighet. Som att kyrkoporten är tung att öppna, att det är svårt att hitta på kyrkogården

och att vattenkännorna är för stora för barnet som vill vattna farmors grav. Det kan vara begränsande för barn, men också för många andra. Det är ytterligare en anledning att lyssna på barnens åsikter.

MARGARETHA HOLMQVIST

Trygg eller otrygg? Botkyrka församling använde ”Snap and tell” för att fånga barn och ungdomars syn på närmiljön i bostadsområden och skolor. Bilden från Hallunda Centrum. FOTO: MARGARETHA HOLMQVIST

BAKGRUND:

SVENSKA KYRKAN

Svenska kyrkan har närmare sex miljoner medlemmar. Kyrkomötet tog 2012 beslut om att göra barnkonsekvensanalys som en del i beredningen av beslut. En viktig del i arbetet är att lyssna på vad barnet har att säga (enligt barnkonventionen artikel 12). Kyrkans barnkonsultationer omfattar reflektioner om metodval, rapportskrivningar och resultatpresentationer.

Johan tar över

Han är redan en välkänd profil i RBU. Nu tar vice ordförande **Johan Klinthammar** klivet framåt och blir ny ordförande.

”**Vips så blev det norrsken.**” Det är morgon när Rörelse når RBU:s nye ordförande Johan Klinthammar hemma på gården utanför Katrineholm. Han sitter vid datorn och redigerar nattens foton av sprakande sken. Att fånga naturens skiftningar i bild är ett stort intresse hos Johan. Det är också en avkoppling.

– Naturens mirakel hjälper mig att släppa allt och tanka ny energi. Att fotografera är en form av rekreation. Som funkispappa har jag lärt mig att det är viktigt att göra just det, koppla av och lyssna på kroppen.

Som ordförande i RBU kommer han inte att lägga kameran på hyllan, men det yrkesmässiga fotograferandet får vila. Nu är det RBU och kampen för bra levnadsvillkor för medlemmarna som gäller för den 47-årige trebarnsföräldern.

– Det känns bra! Jag har inte siktat på att bli förbundsordförande men jag har alltid haft ett driv och ett engagemang för de här frågorna, fortsätter han.

Det var när mellanbarnet Lucas, idag 16 år, föddes som livet tog en ny vändning för Johans familj. Lucas föddes med en ovanlig kromosomavvikelse (dup xq28) och har även epilepsi. Hans första år blev svåra och dramatiska, med oräkneliga sjukhusvistelser och tillfällen

då han svävade mellan liv och död. Han kräktes ofta och hade svårt att andas. Genom åren har mycket i familjens liv kretsat kring Lucas funktionsnedsättningar och omfattande hjälpbehov. Det blev naturligt för Johan att engagera sig i RBU och så småningom ta plats i förbundsstyrelsen. Att som ordförande stå allra främst i ledet innebär mer arbete och ansvar, men han har haft möjlighet att växa in i rollen.

– **Redan som vice** ordförande har jag sett som min uppgift att sätta mig in i de frågor som berör RBU:s

”**Jag brinner för ett rättvist samhälle som finns till för dig när du behöver det.**”

När norrskenet visar sig är Johan Klinthammar redo med kameran.

FOTO: JOHAN KLINTHAMMAR

medlemmar, och jag har haft ett tätt samarbete med Maria Persdotter, berättar han.

När valåret 2022 närmar sig med stormsteg vill RBU vara med och påverka den politiska debatten. Det lyckades 2018 då rätten till personlig assistans blev en stor valfråga. Sedan dess har flera beslut gått RBU:s väg, bland annat med utredningsförslag om stärkt assistans och att frågan om statligt huvudmannaskap utreds.

Johan Klinthammar menar att assistansfrågan är fortsatt aktuell med tanke på alla brister som finns. Här och nu ställs assistansanvändare och deras anhöriga inför neddragningar och njugga bedömningar. Men att frågan ska fånga strålkastarljuset på samma sätt som för fyra år sedan tror han inte är möjligt.

– **Vilka frågor vi** ska driva i valet är inte klart men något som engagerar mig är barnfattigdomen och den svåra ekonomiska situation som drabbar många funkisfamiljer. Det är inte ovanligt att en förälder tvingas sluta jobba och då blir det tufft ekonomiskt. Så var det för oss när Lucas var liten, jag tvingades ta tjänstledigt vissa perioder, säger han och tillägger att alla barns rätt till en bra utbildning är en annan stor fråga.

En uppgift vid sidan av det intressepolitiska arbetet blir att stärka RBU:s organisation. Medlemsvärningen är prioriterad och att göra RBU organisatoriskt starkare står högt på dagordningen. En åtgärd kan vara ökat samarbete med habiliteringar och kommunernas angoricentrum.

– Det kan vara en väg att nå nya medlemmar. Vi vet att många blir medlemmar i RBU genom hörsägen och det är förstås också viktigt att vi är synliga i massmedia, avslutar Johan Klinthammar.

MARGARETHA HOLMQVIST

JOHAN KLINTHAMMAR

Aktuell: **Ny ordförande i RBU**

Ålder: **47**

Bor: **På en gård utanför
Katrineholm**

Familj: **Hustrun Linda och barnen
Marwin, Lucas och Felicia.**

Om RBU och framtiden: **Vi ska fort-
sätta kämpa för våra barns bästa
och stärka vår organisation.**

Let's

TILL SMÅKTANDE TONER:
Tobias Svensson och
Terese Antonsson är vana
instruktörer.

dance!

Får jag lov? Så klart. Efter en lång pandemipaus är det dans igen. Följ med i svängarna!

text: **Margaretha Holmqvist**

foto: **Sören Håkanlind**

Mörkret sänker sig. Det är klassiskt regnigt och ruggigt Göteborgsväder. Tur att ljuset strålar inbjudande från de välvda fönstren i det gamla regementsområdet Kviberg. ”En, två, tre...och fyra...” Väl inne är det bara att följa musiken så är vi i Pjäshallen.

Vi har hittat rätt. Latinotakterna strömmar ut över den lokal som en gång var ridhus för militären, numera en plats fylld av aktiviteter inom paraidrott. Rullstolsdansen drar igång. Äntligen! Att det alls är möjligt igen efter flera månaders distansliv är härligt bara det.

– Man träffar folk och kommer hemifrån, säger Erik »

DANSA ÄR LIVET. Erik Dahlström är glad över att samhället öppnat upp så att det är möjligt att dansa igen.

Gänget samlat för en kväll med dans i Pjäshallen i Göteborg. I mitten ser vi Tobias Svensson och Erik Dahlström.

Terese Antonsson och Erik Dahlström kan det där med dans. Rullstolsdansen ger glädje, träningen kommer på köpet.

» Dahlström som dansat sedan han var barn. Han har saknat dansen under pandemin. Saknat att dansa här, saknat att åka på dansläger och träffa dansare från hela landet. Gruppen har kört en del träningar digitalt men det är inte samma sak. Det blir stumt, glädjen och samvaron uteblir.

Instruktören Terese Antonsson passar på att retas. "Du har visst legat av dig" säger hon och blinkar. Hon och Erik känner varandra väl och mellan varven kan stämningen vara "lite rå men hjärtlig," tillägger hon.

Terese Antonsson beskriver hur rullstolsdansen förenar glädje och motion.

– Det är så roligt och du får träning i hela kroppen. När du har roligt känns det inte heller som träning.

Musiken sveper runt deltagarna som dansar vidare i olika konstellationer. På sluttampen börjar de flesta se lite

Åsa Wendel upptäckte dansen när hon gick på folkhögskolan Furuboda i Skåne. Hon dansar med Sebastian Pierredal.

sveptiga och trötta ut. Det är dags att avrunda med lugnare toner. Simply Reds romantiska 80-talshit "If You Don't Know Me by Now" sätter stämningen och gör det är lätt att glömma regnet och mörkret utanför. Men en smäktande vals är inte allas melodi.

– Det går j-vligt långsamt, säger Malte Ewalds och snurrar runt, runt i egen, snabbare takt. Kvällen går mot sitt slut, nästa måndag är det dans igen.

RBU HALLAND SATSAR PÅ E-SPORT. Här ser vi Konrad med sin assistent och till höger mamma Victoria. I bakgrunden Isak och Raul (från vänster).

Träffpunkt för e-sport

RBU Halland fortsätter profilera sig inom e-spel och e-sport. Nyligen invigdes ett esportlabb vid Högskolan i Halmstad.

Det hela började med att RBU Halland ville skapa ett e-sportcafé och tog kontakt med Högskolan i Halmstad. Istället för att enbart bli en träffpunkt för RBU:s medlemmar föddes en kombination med e-spelcaféet och ett esportlabb. Här finns gamingdatorer, Xbox, VR och alternativa styrhjälpmedel.

Där kan högskolan bedriva forskning kring ämnet e-spel och e-sport, i synnerhet kring RBU Hallands och Projekt e-sports målgrupp.

– Behovet av forskning på området är stort. I projektet ser vi väldigt många vinster hos de barn och ungdomar som deltar, både i e-spelträffarna och vid projektets onlinespel som bedrivs över hela landet, rap-

porterar projektledarna Maria Norrman och Agneta Tubérus.

De fortsätter:

– Här finns ett stort behov av evidens, för att befästa kunskapen kring e-spel och e-sport vår målgrupp. Särskilt när det kommer till de sociala aspekterna och det psykiska och fysiska välbefinnandet.

Vid invigningen fick medlemmarna provspela och det bjöds på tårta och tal. Vice rektor Anders Nelson invigde labbet, genom att starta ett fyrverkeri i en digitalt uppbyggd Minecraft-värld.

Vad gör din RBU-förening? Hör av er till [rorelse@rbu.se!](mailto:rorelse@rbu.se)

Vi finns där du bor.

Personlig assistans kan inte vänta den behövs genom hela livet. Bor du i södra Sverige och behöver personlig assistans? Tillsammans ser vi till att du får de rättigheter du har rätt till men framförallt så lyssnar vi och matchar rätt assistent som matchar just dig.

Tillsammans göra vi livet enklare för dig.

Trädgårdsgatan 12, Sölvesborg | 0456-700 70
hej@noass.se | www.noass.se

Järnvägsgatan 11, Ängelholm | Storgatan 3, Örskälljunga
 042-20 78 50 | info@aloisassistans.se | www.aloisassistans.se

Ravlundabyväg 12, Kivik | 0414-743 85
info@osterlenassistans.se | www.osterlenassistans.se

BRINNER FÖR IT. Johnie Hjelm är engagerad inom Crip in Tech som erbjuder coaching och utbildning för unga med funktionsnedsättning. FOTO: PRIVAT

Johnie Hjelm är framgångsrik inom IT-branschen. Nu vill han visa vägen framåt för andra ungdomar med rörelsenedsättningar.

text: **Bengt Rolfer**

Johnie

”Du kan ju inte arbeta så vad ska vi göra för dig?”

Det beskedet fick Johnie Hjelm av Arbetsförmedlingen när han sökte jobb efter studenten.

Tio år senare arbetar snart 30-årige Johnie som ”Tech Lead” (samordnare för teknisk utveckling) på IT-företaget Bam-buser. Han vill inspirera fler att söka sig till branschen. En stor del av sin fritid engagerar han sig för att hjälpa ungdomar med funktionsnedsättning in på arbetsmarknaden.

– Jag önskar att fler unga med funktionsvariation fick lära sig IT tidigt i skolan, säger han.

Johnie har en medfödd muskelsjukdom och har varit rullstolsburen sedan han var två år. Under skoltiden växte hans teknikintresse och han lärde sig koda. I gymnasiet fick han praktikplats på en webbyrå. Men något jobb direkt efter studenten fick han inte så Johnie började frilansa i eget bolag.

Han kom i kontakt med blivande kollegan Viktor Johansson som befann sig i en liknande situation. De började samarbeta i olika former, bland annat gjorde de en uppmärksam podcast ihop. För några år sedan grundade de Crip in Tech som är ett slags konsultbolag. I bolaget får ungdomar med funktionsnedsättning som vill skapa sig en framtid i IT-branschen stöd och utbildning. Även entreprenören Fredrik Florberger fyller en viktig funktion, inte minst när det gäller ekonomi och kontakter med branschen. Denne är noga med att påpeka att ”även om vi gör något bra med Crip in Tech så är det drivet av affärsmässighet.”

– Det här är ingen välgörenhet. Vi vill visa att människor kan konkurrera på lika villkor även om förutsättningarna är olika. Jag har sett så många människor med funktionsvariation bryta igenom det tjocka lager av gips de ofta möts av. Det är sjukt

krossade glastaket

ALLT ÄR MÖJLIGT. Entreprenören Fredrik Florberger anser att människor kan konkurrera på lika villkor även om förutsättningarna är olika. FOTO: PRIVAT

drivna personer. Och näringslivet är inte fientligt inställt. Tvärtom, företagen letar efter att få in den här variationen i sina team. Problemet är att vi i för liten utsträckning stimulerar ungdomar i ett tidigt skede att se de här möjligheterna. De blir ofrivilligt passiviserade, säger Fredrik Florberger.

En bov i dramat är här de låga förväntningar som byggts upp i samhället när det gäller den här målgruppen, anser han.

– De trygghetssystem som var tänkta som ett skyddsnät och som behövs för många, har en tendens att klumpa ihop alla med funktionsvariation. Det blir ett enormt slöseri med människors välbefinnande. Det är som att säga till den här gruppen att ni för evigt ska känna att ni inte behöver jobba.

Han fortsätter:

– Det är klart att de ska jobba. Vi lever i ett modernt samhälle med moderna företagsledare. Det finns oändliga möjligheter. Samhället har ett ansvar att stimulera barn

och unga till detta och det gäller även föräldrarna.

Det som Crip in Tech erbjuder är olika former av coaching för personer med funktionsnedsättning som vill söka sig ut till arbetslivet. De betonar att allt som är databuret går att jobba med.

– IT är en väldigt inkluderande bransch och det finns alla möjligheter att hitta områden där du som funktionsvarierad kan arbeta och bidra med perspektiv som inte normalfungerande besitter, säger Johnie Hjelm.

Fredrik Florberger menar att det är viktigt att inspirera unga och visa de möjligheter som finns.

– Vi har länge arbetat hårt för detta, men det är jättesvårt. Det finns många blockeringar, inte minst på det personliga planet, i form av osäkerhet, okunskap och brist på förebilder. Vi insåg att vi måste börja fungera som inspiratörer – ge oss ut och berätta, skapa kontakter och slussa runt dem i våra nätverk – och det har gett oss stor framgång.

Samtidigt har både Fredrik, Johnie och Viktor andra heltidsjobb och de har inte kunnat spendera så mycket tid åt Crip in Tech som de skulle önska. Hittills har ett 20-tal personer tagit del av Crip in Techs tjänster, som består av utbildning, certifiering, testning och olika jobbsökaraktiviteter. Det låter lite som en arbetsförmedling nischad för personer med funktionsvariation.

Johnie och Fredrik använder genomgående just termen ”funktionsvariation”. De talar inte om ”rörelsehinder” eller ”funktionsnedsättning”. Ändå har de ordet ”crip” – engelska för krympling - i företagsnamnet. Är inte det en term som kan uppfattas nedlåtande?

– Vi använder ordet funktionsvarierad när vi är i det städade rummet, men vi står också för att vi heter Crip in Tech.

Vi vill ta tillbaka det ordet och avdramatisera det. Vi vill att man ska kunna vara stolt och skylta med sin funktionsvariation och inte se den som en börda, säger Johnie.

För egen del har Johnie Hjelm all anledning att vara stolt. Han har ett kvalificerat jobb på ett etablerat IT-tjänsteföretag. Samtidigt funderar han på nästa steg i karriären – och där kommer funktionsvariationen åter in i bilden.

– Jag blir ju successivt allt sämre. Det kan gå fort eller långsamt, men jag märker att det är jobbigare att skriva på datorn nu än

”Om personer tidigt får lära sig programmera och sånt så kommer de att inse tidigare än vad jag gjorde, att det här kan jag jobba med.”

för tolv år sedan. Därför försöker jag mer och mer jobba som ledare och delegera inom mitt team. Jag lever med personlig assistent dygnet runt och det har lärt mig mycket om ledarskap.

Vad då till exempel?

– Jag blev i tidig ålder tvungen att delegera arbetsuppgifter till mina assistenter, jag har lärt mig ta konflikter och att våga säga upp folk och sådana saker.

Vad ser du som allra viktigast för att fler personer med rörelsenedsättningar ska kunna få jobb?

– Att man satsar mer på att få in IT tidigt i skolan. Om personer med funktionsvariation tidigt får lära sig programmera och sånt så kommer de att inse tidigare än vad jag gjorde att det här kan jag jobba med, säger han.

Tre peppade i buren

I år kommer **Musikhjälpen** till Norrköping. Temat är **För en värld utan barnarbete**.

Det blir Oscar Zia, Brita Zackari och Anis Don Demina som ska hålla i den 144 timmar långa direktsändningen.

– Det känns så självklart att barn inte ska arbeta. Barn ska vara barn. En av de viktigaste sakerna för mig under veckan är att förstå mer om hur det faktiskt ser ut i världen, lyfta ämnet och se till att göra det vi kan från vårt håll, säger Oscar Zia i ett pressmeddelande från Sveriges Radio. Han har gästat Musikhjälpen flera gånger men debuterar nu som programledare.

Den 13 december blir de tre programledarna inlåsta i glasbur på Gamla torget i Norrköping.

Brita Zackari, Oscar Zia och Anis Don Demina leder årets upplaga av Musikhjälpen. FOTO: MATTIAS AHLM/SVERIGES RADIO

Stora skillnader i barns tandhälsa

Tandhälsan hos barn är generellt sämre i socioekonomiskt svaga bostadsområden. Det skriver Dagens Nyheter. Tandhygienisten Ann-Catrin André Kramer, lektor och forskare vid Karlstads universitet, ser stora skillnader mellan olika grupper barn.

– Bland tre till sex-åringar var risken för karies fem gånger högre bland barnen i familjer med låg socioekonomisk status

jämfört med barn från familjer med gynnsam socioekonomisk status, säger hon till DN.

Barn och unga har tillgång till kostnadsfri tandvård till och med året som de fyller 23. Förekomsten av karies kan därför inte förklaras med att vissa familjer inte har råd. Orsaken är i stället främst bristande munhygien. En del föräldrar tycker också att det är svårt att hinna med att sköta barnens tänder.

Isabell Montana som bor i Nicaragua är synskadad. Här är hon i sitt klassrum där hon skriver på en punktskriftsmaskin.

FOTO: MY RIGHT

Skolan ska vara öppna för alla

Nu är My Rights digitala kampanj Öppna klassrummen igång. Kampanjen fokuserar på att barn och unga med funktionsnedsättning har rätt till utbildning som är anpassad efter deras behov. Under kampanjen publiceras artiklar, filmer och berättelser på webb och i sociala medier.

På myright.se finns organisationens artiklar om rätten till utbildning samlade. Du kan även följa kampanjen på Facebook och Instagram med hashtag #ÖppnaKlassrummen.

Mer utrustning på hyllorna

Fritidsbanken satsar på parasportutrustning och fritidshjälpmedel. Bakgrunden är ett projektstöd på åtta miljoner kronor från Allmänna Arvsfonden.

PARATEKET NÄSTA. Fritidsbankens utbud ska växa med inriktning på parasport och fritidshjälpmedel. FOTO: FRITIDSBANKEN.

Fritidsbanken samlar in sport- och friluftsprylar och lånar sedan ut dem gratis. Utbudet av parasportutrustning och fritidshjälpmedel är däremot begränsat eller helt obefintligt hos många fritidsbanker. Orsaken är främst att utrustningen är dyr att köpa in och har högt andrahandsvärde.

– Vi tror att det finns många saker för den här målgruppen

som står oanvända i förråd på skolor, idrottshallar och föreningslokaler, säger Lena Olsson, ordförande i Fritidsbanken Sverige, i ett pressmeddelande.

Alice Bergholtz på Parasport Sverige menar att behovet är stort.

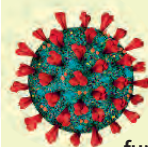
– Ett par skridskor kan man köpa för några hundralappar, men en skridskokälke kostar

runt 20 000 kronor. En skillnad som är ännu större för många aktiviteter, säger hon.

Kronprinsessparets stiftelse, Riksidrottsförbundet,

Myndigheten för Delaktighet, Generation Pep, DHR, Funktionsrätt Sverige och Region Värmland står också bakom projektet.

Pandemin drabbar idrotten

Riksidrottsförbundet oroas över det minskande idrottandet under pandemin. För aktiva med funktionsnedsättning minskade deltagartillfällena under våren 2021 med hela 70 procent jämfört med 2019.

Enligt Björn Eriksson, ordförande i Riksidrottsförbundet, är siffrorna nedslående. Det kommer att krävas omfattande insatser under lång tid för att vända utvecklingen.

Ett stilrent svensktillverkat skärp som gör det enklare i vardagen.

Ett bälte utan krångligt spänne som passar alla!

- Skärpet öppnas enkelt med en hand. Du slipper be om hjälp.
- Kardborrelåsning gör det enkelt att öppna och stänga skärpet.
- Justerbart i längd från 70 till 108 cm, motsvarar S-XL, gör att du får flera bälten i ett.
- Dessutom är bältet utan metall detaljer/spänne som skulle kunna klämma på magen.

Beställ **ditt eget** idag på www.canentem.se eller mejla oss på info@canentem.se

Canentem®

TA DIG VART DU VILL
NÄR DU VILL!

BILANPASSNING EFTER DINA UNIKA BEHOV

Med marknadens bredaste sortiment, tar vi oss an alla typer av anpassningar – stora som små. Förutom att få din egen bil anpassad av oss kan vi också erbjuda en bred portfölj av golvsänkingskoncept från USA genom vårt samarbete med världsledande BraunAbility. Kontakta oss så hjälper vi dig!

Starmobility.se | 031-57 22 90 | info@starmobility.se
Göteborg | Stockholm | Jönköping

❄️ Vi önskar er alla en god
och fridfull jul! ❄️

Din Förlängda Arm
Personlig Assistans

Adena Personlig Assistans

Med rätt assistans får du bättre livskvalitet. Vår vision är därför att öka livskvaliteten för dig genom att ge dig i särklass bästa service med all respekt.

Din trygghet i centrum!

Skytteholmsv. 2, 171 27 Solna
Tel: 08-735 53 30

Noterat

Ny film om barnfridslagen

Sedan 1 juli är det olagligt att utsätta ett barn för att se och höra våld mellan närstående. Nu har organisationen Se barnen och filmproducenterna Film and Tell tagit fram en film om hur lagen fungerar.

Det är skadligt för ett barn att tvingas bevittna våld mellan närstående. När de vuxna som ska vara barnets trygghet är i fara försvinner barnets fasta punkt i tillva-

ron. Att barnet då känner till sina rättigheter och vad det kan förvänta sig av samhället är ovärderligt.

Partners i Se barnen är Gålöstiftelsen, Ersta diakoni, Rädda barnen, Erica-stiftelsen, Brottsofferjouren, Sofia församling, Stockholms domkyrkoförsamling, Karlstads pastorat, Somaya och Riiku. Filmen är framtagen med stöd från Brottsofferfonden.

Elever felplacerade i särskolan

Sju barn i Lund har blivit utskrivna från grundsärskolan. Svt Skåne rapporterar att lärare och rektorer blivit mer uppmärksamma på om elever verkligen hör hemma i särskolan.

Barn- och skolchef Jytte Lindborg var den som tog initiativ till granskningen. En av eleverna berättar för Svt att han helst skulle vilja gå kvar i särskolan. Enligt skolchefen är det inte möjligt om tester visar att eleven inte tillhör målgruppen.

– Man kan bara gå i särskola om man har diagnosen intellektuell funktionsnedsättning, säger hon.

Nu har en extern granskning gjorts av hela mottagandet i särskolan. Enligt granskningen har det funnits flera brister som till stor del ska vara åtgärdade.

Profilen:
**Linda
Hambäck**

FOTO: ANNA SIMONSSON

I filmen *Apstjärnan* utforskar **Linda Hambäck** outsiders roll. ”Det är de annorlunda personerna man vill hänga med”, säger hon.

Den fick en trevande start, Linda Hambäcks senaste film *Apstjärnan*. Premiär under pandemi är inte det bästa för biljettförsäljningen. Som tur är har barnfilmer lång livslängd. I synnerhet om de är animerade. Linda Hambäck är förhoppningsfull om att filmen kommer hitta sin publik.

Apstjärnan är baserad på Frida Nilssons bok med samma namn. Historien om en mamma som får en dotter och en dotter som får en mamma, ”som råkar vara en gorilla”, har berört recensenterna.

– Frågan om tillhörighet är universell. Grundtemat är att alla kan bli din familj bara de älskar dig.

Hemmet i filmen är ett barnhem. En vanlig miljö i barnkulturen och ett ämne som ligger nära Linda

Gorillan i Linda Hambäcks senaste film är en person som lever i sin egen värld.

Hambäck själv. Som liten adopterades hon från Sydkorea. Hon säger att hon har haft en bra uppväxt i Sverige och inte känt behov av att leta efter sina biologiska föräldrar.

Däremot har hon alltid tyckt att det varit spännande att använda tankarna om ursprungsfamiljen som en fond för fantasin.

I sina filmer brukar Linda Hambäck utmana fördomar. I *Apstjärnan* är det bilden av outsiders som revideras. Gorillan är en person som lever i sin egen värld. Linda Hambäck minns vissa avvikande personligheter från barndomens *Södertälje*, människor som alla ”visste” inte var som andra.

– Jag tyckte tidigt att de udda personerna var de bästa att hänga med. Utanförskapet har alltid intresserat mig. Mina vänner har ofta varit en brokig skara personer. Att de avvikit från mängden är det som gett dem tyngd.

Det tog tid innan hon själv vågade sticka ut. På gymnasiet i *Södertälje* gick hon ekonomisk linje och gjorde som alla andra. Det var när hon började medieprogrammet i *Skövde* som hon hittade hem, ”bland människor som tyckte om att prata om livets förträfflighet och dess mörka djup”.

– Alla har sin egen sökväg. Vem är jag, vad gillar jag och vad står jag för? Brokigt är bra.

Människosynen är en frukt av uppväxten, säger Linda Hambäck. Och av sjuttiotalets sossesverige, dåtidens jämlikhetstanke har präglat henne starkt.

Sjuttioalet var också en dynamisk period för barnkulturen. Idag är den rätt slätstruken, menar Linda Hambäck. Författaren till *Apstjärnan*, Frida Nilsson, är föredömligt avvikande, säger hon. Svåra saker händer i hennes böcker, men berättaren står alltid på barnets sida.

Nu pågår arbetet med nästa projekt. Det är än så länge hemligt. Att det kommer bli tidskrävande och tålamsprövande står dock redan klart. Det är all animerad film. Inte mindre än 199 personer var inblandade i arbetet med *Apstjärnan*.

– Jag brukar säga att vi som skapar animation är kreativa maratonlöpare.

KRISTINA LINDH

HELA FAMILJEN SAMLAD.
Lena Kulin med sonen Ingemar
och pappa Axel Demker
med dottern Viola.

FOTO: MATHILDA CHRISTENEN

Orden ger styrka

Låt orden flöda! **Lena Kulin** skriver om livet som förälder till ett barn med funktionsnedsättningar.

För fem år sedan blev Lena Kulin i Falköping förälder för första gången. När sonen Ingemar var baby började föräldrarna undra varför han låg snett i vagnen. Varför han bara använde sin vänstra hand när han greppade mot mobilen. Åtskilliga utredningar följde, många remisser och kallelser blev det. Det visade sig att Ingemar har högersidig cp. Höger hand och höger fot är med hans egna ord "busiga" och gör inte som han vill. Besöken hos habilitering och sjukvård är många.

– Han har fått vänja sig vid att bli granskad och mätt av olika experter, berättar Lena Kulin.

Till vardags arbetar hon med kommunutveckling men att skriva har alltid varit viktigt för henne. Skrivandet är en trogen följeslagare som hjälper henne att bearbeta känslor och reda ut sammanhang.

– Genom skrivandet kan jag betrakta mig själv från sidan, jag blir mindre splittrad, fortsätter hon.

Lena Kulin beskriver hur föräldraskapet prövas när barnet föds med funktionsnedsättningar. Hur samhällets expertis visserligen är ett stöd men samtidigt något utmanande. Inte bara barnet granskas, det gör även föräldern.

– Det senare har varit en svår känsla att ta tag i. Som nybliven förälder är man redan osäker i sitt föräldraskap och jag har upptäckt att jag också utvärderar mig själv. Gör jag rätt? Det är som att jag har en liten "expert" på axeln.

I skrivandet möter Lena Kulin inte bara de egna känslorna, hon stängas även med omgivningens reaktioner och okunskap. Hon vill att fler ska förstå, och det ända in i mörket, vad det innebär att ha ett barn med en funktionsnedsättning. Att det inte "handlar om vattkoppor, något som går över."

– När jag nyligen bröt handleden märkte jag att många inte känner till skillnaden mellan rehabilitering och habilitering, till exempel.

Ingemar är idag en glad och nyfiken femåring som är upptagen med att upptäcka världen. Familjen har utökats med lillasyster Viola, tre år. Livet rullar på. Sam-

tidigt gnager en osäkerhet hos Lena, hon funderar över hur Ingemars framtid ska bli.

– Närmast handlar det om att han ska få gå i en skola med tillgänglig lärmiljö. En skola där det finns kompetens om de särskilda behov som följer med en cerebral pares.

Hon tänker fortsätta skriva.

– Det finns mycket mer att säga, jag är inte färdig!

MARGARETHA HOLMQVIST

–Skriv, då mår du bättre! Lena Kulin uppmanar föräldrar att sätta ord på sina känslor och upplevelser. FOTO: AXEL DEMKER

Här har något hänt

AV LENA KULIN

Sammetslen och knubbig är han. Så varm och välsignad i min famn, knappt ett dygn gammal. Vi går förbi neonatal. Där hänger foton på för tidigt födda barn. De är så förtvivlat små! En skylt berättar att barnen överlevde spädbarnstiden. En livboj till föräldrar i ovisshet.

Tänk, att vår son är frisk.
Tänk ändå. Att allt gick så bra.

En liten tår.

***

Varför kanar han ner i vagnen? Ena axeln liksom hänger och huvudet lutar en aning. Vad är det för vagn vi har köpt?! Jag stannar och rätar upp honom, gör det bekvämt med filt och kudde. Han ser pigg och nöjd ut. Tar ny fart med vagnen, går ett par steg och ser hur den lilla kroppen åter blir sned. Alltid åt samma håll. Han är väl trött då.

***

Han ligger på rygg under mobilen med djuren. *Är han vänsterhänt? Han tycks använda den mer?* Nej, säger sköterskan, det visar sig mycket senare. Är du en liten goding, säg?

Men, han använder inte sin högra hand?

Hon dinglar med sitt måttband. Min son lyfter vänster hand och griper. Höger hand rör sig inte. Vi får en remiss till barnmedicin. Det ska nog bli bra.

***

Barnneurologen ritar en hjärna och sätter dit ett kryss. Här, säger han, har något hänt.

Sedan sjukhusskjortan i storlek 68. Narkosmasken den minsta du kan tänka dig. Huvudet så tungt när det faller mot min arm. Jag är nästan inte där. Förlamad av skräck och vanmakt äter jag en oätlig räksmörgås.

Min allra minsta alldeles ensam i en maskin. Mina tarmar vandrar genom kroppen.

***

Magnetrontgen ger neurologen rätt. Han använder orden "stroke" och "förlust av hjärna".

På en åker, under en kraftledning, skriker jag rakt ut.

Kan någon stoppa filmen. Detta är inte vårt liv.

***

Är det mitt fel? Varför händer detta? Blir det värre? Blir det bättre? Hur allvarligt är det? Är mitt barn en annan nu? Är vår framtid en annan? Ge mig tillbaka mitt friska barn! Vad ska jag göra? Kommer han lära sig gå? Prata? Simma? Gunga? Är det mitt fel? Kommer de vara elaka mot honom? De kommer vara elaka mot honom! Ingen får göra honom illa! Jag hatar elaka barn. Jag är rädd för elaka barn. Jag vill inte. Jag vill inte. Varför händer detta? Är det mitt fel?

***

Alla reagerar olika och jag försöker att inte döma. Jag dömer.

Jag står inte ut med andras medlidande. Som om CP vore ett fruktansvärt livsöde. *Det är det inte!* Jag står inte ut med optimism. Som om något kunde lagas eller läkas. *Det kan det inte!* Jag står inte ut med förnekelse. Som om språk, motorik och rörlighet inte spelade någon roll. *Det spelar roll!*

Ändå vill jag berätta. Om och om igen. Sakta stillnar en rasande sörja av detaljer till en berättelse om vad som hände vårt barn och vår familj.

***

Det kommer kallelser och kallelser och kallelser. Saker måste utredas, tränas, följas upp, förebyggas, bedömas, planeras och behandlas. Vi lär oss vilka avdelningar på sjukhuset som har bäst skötbord och vilka busslinjer som går till olika specialister. Vi lär oss om diagnosen. Vi lär oss ställa angelägna frågor, spara namn och direktnummer, dokumentera och planera framåt. Bra föräldrar vill vi vara. Kompetenta, samarbetsvilliga, organiserade.

Jag hade läst att samhällets stöd till personer med funktionsnedsättning var otillräckligt. Vål här orkar jag inte ta emot allt. För detta känner jag skuld.

***

Mamma dansa!

Han lägger armarna om min hals men kan inte späna benen runt min midja. Jag måste bära honom med hela hans tyngd.

Jag bär.

Vi svänger runt runt i köket och han tjuter förtjust. Gungar taktfast med huvudet: *Ev-ery Bo-dy's Got a Hun-gry Heart.*

***

Experter förväntar sig plötsligt insyn i vårt familjeliv och inflytande över vårt föräldraskap.

Hur pratar jag med min son när vi äter frukost? Stimulerar jag hans språkutveckling genom att använda tecken vid varje måltid och regelbunden *situation*? Utmanar jag honom att använda höger hand så ofta som möjligt? Använder vi bildstödet? Är ortosen alltid på? Har han ett korrekt fotstöd på stolen?

Jag tänker att vi ska leka att gröten är ett litet djur som har lagt sig på rygg i skålen. Fastnar mitt i en rörelse när jag inser att jag inte kan tecknet för *på rygg*.

Tystnar. Med ens är jag väldigt ledsen.

Sedan vill min son sitta i mitt knä och dra mig i näsan. Jag snörvlar. Vi börjar om.

***

Jag bestämmer mig för att aldrig säga CP-skada. Jag säger CP eller cerebral pares. Funktionsnedsättning säger jag, men undviker *funktionsvariation*. Det känns tillgjort och ängsligt. Som om svårigheter måste skylas över. Jag slutar skämta om att jag får "hjärnblödning" av Ring P1. Jag förbereder förödande comebacks till okänsliga frågor och förslag. Maler, maler, maler på dessa giftpilar som ska desarmera fienden. Beväpnar mig.

Det kommer fler strider. Större och svårare. Det är jag övertygad om. Beslut att överklaga. Argument att formulera. Processer att förstå och manövrera. Detta räds jag inte. Ord har jag.

En lejonhona slår en lov runt sin kull. Nåde den som.

***

Vi går till lekplatsen med den stora rutschkanan. En flicka tränger sig före och min son tappar balansen.

Jag grillar henne över öppen eld med blicken.

***

Detta att stå tyst inför checklistor som prickas av medan medicinska begrepp far genom rummet som förseglade brev. Ibland vill jag ta mitt barn i handen och säga: vi drar! När tio personer med olika titlar vill se honom springa, hoppa, böja leder och gå i trappor på kommando. Då kan jag känna vrede. *Mitt barn är ingen cirkusapa!*

Jag vill skydda honom från granskning. Jag vill veta vad experterna ser. Det går inte ihop. Jag älskar honom bortom ord och förnuft.

***

Vi ritar. Jag en häst, min son en huvudfoting. Den är inte glad. Strax ovanför vänster öga ritar han en fläck, eller ett åskmoln. Där har något hänt. Vad är det? frågar jag. *Jag är ledsen, för jag har en busig hand*, svarar han.

Malin Tjernell Prioset är jurist och kanslichef på RBU.

Den första januari 2020 blev barnkonventionen svensk lag, lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter.

*

Förvaltningsrätten i Stockholm har i två nya domar (mål nr 4518–21, meddelad 2021-06-30, och mål nr 28889–20, meddelad 2021-07-05) tillämpat lagen i två fall gällande skolan. Domstolen har kommit fram till att kommunerna i de två fallen inte visat att hänsyn tagits till barnens bästa i enlighet med barnkonventionen.

*

Båda fallen handlar om kommunala beslut att flytta på

Domstol tillämpar barnkonventionen: Föräldrar till skolbarn får rätt mot kommuner

skolelever. I det ena fallet fattade Danderyd kommun beslut att omorganisera sin grundskola, vilket skulle leda till att elever behövde byta skola. I det andra fallet beslutade Solna kommun att omorganisera studieindelingen vid två skolor och flytta äldre elever till annan skola.

*

Besluten överklagades till förvaltningsrätten av föräldrar, som menade att besluten skulle upphävas enligt 13 kap 8 § kommunallagen (KL) med hänvisning till att kommunerna bland annat inte tagit hänsyn till barnets rättigheter enligt barnkonventionen. (Enligt bestämmelsen i kommunallagen ska ett överklagat beslut upphävas om det till exempel strider mot lag eller annan författning, se 13 kap 8 § KL).

*

Förvaltningsrätten i Stockholm har i båda fallen kommit fram till att kommunernas respektive beslut skall upphävas med stöd av 13 kap 8 § 4 KL då besluten strider mot barnkonventionen. Föräldrarna fick alltså rätt i domstolen.

*

I målet gällande särskolan i Danderyd konstaterar dom-

stolen att kommunen visserligen har gjort en barnkonventionsanalys. Men kommunen har inte gjort något uttryckligt ställningstagande i frågan om förändringarna är för de berörda barnens bästa

”Konventionsstaterna ska tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.”

eller inte. Kommunen har därför missat att fastställa vad som är barnens bästa innan beslut fattats. Beslutet strider därmed mot lag och överklagandet ska därmed bifallas på så sätt att beslutet upphävs.

*

I målet som rör skolelever i Solna kommun bedömer förvaltningsrätten sammanfattningsvis att beslutet inte har tillkommit i enlighet med lagen om FN:s konvention om barnets rättigheter och ska således upphävas.

I båda målen resonerar domstolen kring artikel 3.1 och artikel 12.1 i barnkonventionen. Där står:

Artikel 3.1 – Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.

Artikel 12.1 – Konventionsstaterna ska tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

*

Dessa två domar är sannolikt de första där barnkonventionen diskuteras i beslut som rör många barn - elever på en skola - och inte enskilda individer. Kan det vara en ny typ av praxisbildning som är på gång där barnkonventionen får ett stort genomslag?

Domarna har dock överklagats till Kammarrätten, som också meddelat prövningstillstånd. Så fortsättning följer...

Fri juridisk rådgivning för medlemmar i RBU. Kontakta RBU:s jurist tisdagar och onsdagar kl 9.00 – 12.00.

Du kan också ställa frågor via e-post: fragajuristen@rbu.se

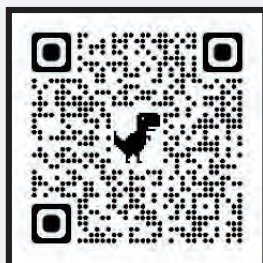

RBU Supporter

RBU slåss för ett samhälle där varenda unga ska kunna uppnå sin fulla potential. Som RBU Supporter stöttar man oss i det arbetet. Alla är välkomna att hjälpa oss i kampen. Det kan vara mor- och farföräldrar, närmsta vännen eller en arbetskamrat.

Tipsa den som vill vara med och göra skillnad!

Ny medlemskategori från 1 oktober

medlem.rbu.se

2021/22

Digitalt NYÅRSLÄGER
4-7 januari 2022
Från 13 år. Anmäl dig senast 21 december

zoom
Du deltar via Zoom som är ett gratisprogram.

rбу
RÖRELSEHINDRADE BARN & UNGDOMAR

10 december	Förbundsstyrelsen sammanträder
21 december	Sista anmälningsdag nyårsläger
1 januari – 1 mars	Ansökan till RBU:s olika fonder är öppen, läs mer och ansök på rbu.se
4 – 7 januari	Digitalt nyårsläger med aktiviteter och pyssel
28 januari	Förbundsstyrelsen sammanträder
8 april	Förbundsstyrelsen sammanträder
23 april	Fysisk dagkonferens: Ett annorlunda föräldraskap
3 juni	Förbundsstyrelsen sammanträder

Kontakt

Kansliet telefon 08-677 73 00

Malin Tjernell Prioset
Kanslichef och förbundsjurist
Telefon 076-947 75 76
malin.tjernell@rbu.se

Tomas Marklund
Förbundssekonom
Telefon: 076-677 90 31
tomas.marklund@rbu.se

Daniella Ås
kommunikatör
Telefon: 070-934 91 78
daniella.as@rbu.se

Marita Lyemark
Organisationssekreterare
Telefon: 070-494 93 87
marita.lyemark@rbu.se

Margaretha Holmqvist
Redaktör Rörelse (frilans)
Telefon: 070-654 11 13
rrelse@rbu.se

FS-direkt

FS-direkt är en snabb och enkel kommunikationsväg till förbundsstyrelsen. Via FS-direkt kan medlemmar och RBU-föreningar lämna förslag till förbundsstyrelsen för beredning och beslut.

E-post: fs-direkt@rbu.se

Mer information finns på www.rbu.se

Vi tackar våra partners
för allt stöd och
önskar er en riktigt

**GOD JUL & GOTT
NYTT 2022!**

HUGOS STIFTELSE

Stöd vårt arbete för varje barns rätt att maxa livet
• Pg 90 00 71-2 • Swish 90 00 712

Jag har varit i din sits

Nu använder jag min erfarenhet för att hjälpa andra

Det finns säkert många likheter mellan din väg och den väg som jag har gått. Jag har kämpat, gråtit och slagits för mitt barns rätt till den hjälp och den stöd som han behöver och har rätt till. Idag är min son 25 år gammal och hans vardag är både fin och meningsfull. Så kampen har haft betydelse och det gör att jag idag kan spendera dagarna med att kämpa för andras barn och hjälpa andra att få en vardag likt den vi har idag.

Hos oss på Din Förlängda Arm arbetar jag och mina kollegor dagligen för att alla våra kunder ska få den service och den omtanke som de önskar. Den omtanke som jag önskade att jag fick för 20 år sen.

Vi kan assistans, vi har erfarenheten, vi har hjärtat och vi har viljan. Vi vill skapa en vardag som inte bara ska fungera utan som också bidrar till ökad glädje.

Titta in på vår hemsida eller på vår Facebook-sida och var med och känn glädjen.

Välkommen till oss!

RIKSTÄCKANDE ANORDNARE · BARN OCH VUXNA · EVENEMANG · DIGITAL TIDRAPPORTERING OCH JOURNALFÖRING I COORDINARE